

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **D. B.**, bývajúceho v I., zastúpeného JUDr. M. K., advokátom so sídlom v N., proti žalovaným **1/ M. S.**, bývajúcej v I., **2/ M. K.**, bývajúcej v I., **3/ D. K.**, bývajúcej v I., **4/ Z. K.**, bývajúcej v I., a **5/ P. K.**, bývajúcej v I., **o zrušenie a vypořádanie podielového spoluvlastníctva**, vedenej na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 25 C 113/2002, o dovolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre z 30. apríla 2009 sp.zn. 7 Co 245/2008 rozhodol

t a k t o :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre z 30. apríla 2009 sp.zn. 7 Co 245/2008 **z r u š u j e** a vec mu vracia na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Krajský súd v Nitre označeným rozsudkom potvrdil rozsudok Okresného súdu Nitra z 10. júla 2007 č.k. 25 C 113/2002-185, ktorým bol zamietnutý návrh žalobcu na zrušenie a vypořádanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti – pozemku – nachádzajúcemu sa v I. a zapísanému v katastri nehnuteľností pre kat. úz. I. na liste vlastníctva č. X. ako parcela č. X. – záhrada o výmere X. m², a ktorým bolo rozhodnuté aj o trovách konania štátu a účastníkov. Potvrdenie rozsudku odôvodnil jeho vecnou správnosťou stotožňujúc sa so závermi súdu prvého stupňa o reálnej nedeliteľnosti pozemku majúceho povahu príľahlého pozemku k pozemku, na ktorom sa nachádza stavba bytového domu s bytmi vo vlastníctve účastníkov. Na doplnenie uviedol, že na daný prípad bolo potrebné aplikovať aj ustanovenia zákona č. 182/1993 Z.z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov, ktorý vylučuje možnosť zrušenia spoluvlastníctva k pozemku majúceho povahu príľahlého pozemku k pozemku zastavanému stavbou bytového domu s bytmi vo vlastníctve jednotlivých vlastníkov.

Proti tomuto rozsudku krajského súdu ako odvolacieho súdu podal dovolanie žalobca. Žiadal, aby dovolací súd rozsudok odvolacieho súdu i rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie. Dovolanie odôvodnil nesprávnym právnym posúdením veci odvolacím súdom.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania, preskúmal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že ho treba zrušiť.

Podľa ustanovenia § 236 ods. 1 O.s.p. možno dovolaním napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa.

Občiansky súdny poriadok upravuje prípustnosť dovolania proti rozsudku odvolacieho súdu v ustanoveniach § 237 a § 238.

Dovolanie proti rozsudku odvolacieho súdu je v prvom rade prípustné (a súčasne dôvodné) vtedy, ak je konanie postihnuté vadami taxatívne uvedenými v § 237 O.s.p., ktoré spôsobujú tzv. zmätočnosť rozhodnutia odvolacieho súdu. K týmto vadám prihliada dovolací súd – ak je dovolanie podané včas a na to oprávneným subjektom – z úradnej povinnosti (§ 242 ods. 1 veta druhá O.s.p.).

Podľa ustanovenia § 237 písm.f/ O.s.p. je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu, ktorým znemožnil účastníkovi konania realizáciu tých procesných práv, ktoré mu Občiansky súdny poriadok dáva (napr. právo zúčastniť sa pojednávania, robiť prednesy, navrhovať dôkazy, vyjadrovať sa k vykonaným dôkazom, vykonávať svoje práva a povinnosti prostredníctvom zvoleného zástupcu, právo na presvedčivé odôvodnenie rozhodnutia a pod.).

V prejednávanej veci je konanie pred odvolacím súdom takouto vadou postihnuté. Odvolací súd totiž rozhodol bez prejednávania odvolania na pojednávaní, čím znemožnil

žalobcovi realizáciu jeho procesného práva zúčastniť sa prejednávania veci vo svojej prítomnosti.

I keď Občiansky súdny poriadok v znení platnom od 15.10.2008, t.j. od účinnosti novely vykonanej zákonom č. 384/2008 Z.z., umožňuje odvolaciemu súdu (s výnimkou taxatívne určených prípadov) rozhodnúť o odvolaní aj bez nariadenia pojednávania, je podľa názoru dovolacieho súdu potrebné v odvolacom konaní začatom do účinnosti uvedenej novely, pokiaľ ide o otázku spôsobu prejednávania odvolania, použiť dovtedy platnú právnu úpravu.

K základným princípom právneho štátu patrí právna istota a dôvera občanov v platné právo. Všeobecne platí, že právne predpisy nepôsobia späť (lex retro non agit). Aj keď z ustanovenia § 372p ods. 1 O.s.p. (prechodné ustanovenie k úpravám účinným od 15. októbra 2008) vyplýva, že na konania začaté pred 15. októbrom 2008 sa použijú právne predpisy účinné od 15. októbra 2008, pri výklade tohto zákonného ustanovenia nemožno vychádzať z jeho doslovného znenia, ale je potrebné uplatniť výklad ústavne súladný, ktorý ako generálne výkladové pravidlo vyžaduje čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky. Podľa názoru dovolacieho súdu je ústavne súladným výkladom § 372p ods. 1 O.s.p. taký výklad, podľa ktorého sa síce nová procesná úprava použije aj na konania začaté pred jej účinnosťou, no s výnimkou takých procesných situácií, v ktorých by jej použitie bolo porušením princípu právnej istoty a v rámci neho porušením zásady dôvery v platné právo a zásady zákazu tzv. pravej retroaktivity. Z povahy procesného práva plynie, že zmeny, ktoré prináša procesné právo nové, môžu pôsobiť výlučne odo dňa nadobudnutia účinnosti nového zákona, a to aj pre konania, ktoré boli začaté pred jeho účinnosťou (zásada nepravej spätnej účinnosti novej úpravy). Všeobecne platný zákaz pravej retroaktivity však vyžaduje, aby tie účinky, ktoré doterajšia procesná úprava spájala s určitými procesnými úkonmi zostali zachované aj naďalej. Negatívne vyjadrenie tejto zásady vyznieva v záver, že ak s určitými úkonmi doterajšie procesné právo žiadne účinky nespájalo, potom zostáva aj takýto účinok zachovaný, to znamená, že účinky, ktoré určitému procesnému úkonu prisudzuje až nová úprava, nastanú len za predpokladu, že úkon bol urobený za účinnosti novej úpravy. V súvislosti so spôsobom prejednávania odvolania to potom znamená, že ak odvolanie bolo podané pred účinnosťou novely Občianskeho súdneho poriadku, ktorá tento spôsob zásadne zmenila, mal sa odvolací súd v tejto otázke riadiť dovtedy platnou právnu úpravou, t.j. ustanovením § 214 ods. 1 O.s.p. v znení do 14.10.2008. Na prejednanie odvolania bol preto

povinný nariadiť pojednávanie (ak neboli splnené podmienky podľa odseku 2 alebo 3 uvedeného ustanovenia pre možnosť pojednania odvolania bez pojednávania). Aj keď povinnosť odvolacieho súdu nariadiť na pojednanie odvolania pojednávanie nebola priamym účinkom tohto opravného prostriedku (s podaním odvolania spája procesné právo tzv. suspenzívny a devolutívny účinok), existencia tejto povinnosti zaručovala účastníkovi odvolacieho konania právo na pojednanie odvolania v jeho prítomnosti, ktoré ako základné právo na spravodlivé súdne konanie je chránené aj čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky. Rešpektujúc zásadu ochrany nadobudnutých práv vyplývajúcu z princípu dôvery v platné právo, nemôže byť účastník odvolacieho konania v dôsledku účinnosti novej právnej úpravy zbavený práva na pojednanie veci vo svojej prítomnosti, resp. možnosť realizácie tohto práva nemôže byť závislá od náhodilej udalosti, teda od toho, či odvolací súd odvolanie pojednal do účinnosti novej úpravy, alebo či tak urobil až potom.

Z preskúmvanej veci je z obsahu spisu zrejmé, že žalobca podal proti rozsudku súdu prvého stupňa odvolanie 20.8.2007. Odvolací súd o odvolaní rozhodol bez nariadenia pojednávania rozsudkom z 30. apríla 2009.

Vzhľadom na vyššie uvedený výklad odvolací súd tým, že na pojednanie odvolania nenariadil pojednávanie, odňal žalobcovi možnosť konať pred súdom. Pretože odňatie možnosti účastníkovi konať pred súdom, znamenajúce porušenie práva na spravodlivý proces (ku ktorému je dovolací súd povinný prihliadať z úradnej moci), zakladá nielen prípustnosť dovolania, ale aj jeho dôvodnosť, dovolací súd podľa § 243b ods. 1 O.s.p. rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 O.s.p.).

P o u č e n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 27. augusta 2009

JUDr. Rudolf Čirč, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia :

Jarmila Uhlířová

